

ปีที่ 2 ฉบับที่ 9 ประจำเดือนกันยายน พ.ศ. 2556

ผศ.ดร.ประเทือง จินตสกุล
ผอ.สถาบันวิจัยไม้กลายเป็นหินฯ

สวัสดีครับ สารจากไม้กลายเป็นหินนี้ ใคร่ขอกล่าวถึงความร่วมมือหรือ MOU ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยสถาบันวิจัยไม้กลายเป็นหินฯ กับ อบต. พุ่งหว่า อ.พุ่งหว่า จ.สตูล ซึ่งเป็นเครือข่ายด้านฟอสซิลแห่งเดียวในภาคใต้ของสถาบัน มาตั้งแต่ พ.ศ. 2553

พื้นที่ อบต.พุ่งหว่า และ อบต.ละงู ที่อยู่ติดต่อกัน เป็นพื้นที่ที่โดดเด่นที่สุดใน

ประเทศไทย ด้านฟอสซิลสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังในมหายุคพาลีโอโซอิก เพราะพบฟอสซิลและหินครบทั้ง 6 ยุคของมหายุคดังกล่าว นอกจากนี้ยังพบฟอสซิลสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมสมัยน้ำแข็งไพลสโตซีน จำพวกช้างดึกดำบรรพ์สเตโกดอน เอลิฟาส และแรดดึกดำบรรพ์ ในถ้ำเลที่มีน้ำทะเลเข้า-ออก ความยาวประมาณ 3 กม. ด้วย

ด้วยความโดดเด่นดังกล่าว ทำให้ อบต. พุ่งหว่า จัดสร้างพิพิธภัณฑ์ช้างดึกดำบรรพ์ขึ้นเป็นแห่งแรกของภาคใต้ และโรงเรียนกำแพงวิทยา อ.ละงู ก็ได้พัฒนาพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา จนเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านฟอสซิลที่สำคัญของภาคใต้ ทำให้กรมทรัพยากรธรณีเห็นว่าจังหวัดสตูลน่าจะเป็นจังหวัดแรกของประเทศไทยที่มีโอกาสและศักยภาพสูงในการพัฒนาจัดตั้งเป็นอุทยานธรณี หรือ Geopark ในระดับโลกตามแนวทางของยูเนสโกได้ เพราะเงื่อนไขที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งอันควรรักษาทางธรณีวิทยา ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

เดือนพฤศจิกายนปีนี้ อบต.พุ่งหว่า และเครือข่าย ร่วมกับจังหวัดสตูลและกรมทรัพยากรธรณี จะจัดงานสตูลฟอสซิลเฟสติวล (Satun Fossil Festival) ยิ่งใหญ่ระดับประเทศที่ภาคใต้ สถาบันวิจัยไม้กลายเป็นหินฯ ที่เป็นเครือข่ายฟอสซิลและมี MOU กับ อบต. พุ่งหว่า ก็คงต้องจัดหนัก...ชุดนิทรรศการอันเป็นอัตลักษณ์ของสถาบันไปร่วมงานด้วย

สารจากไม้เกิน

โอกาสนี้จึงขอถือโอกาสประชาสัมพันธ์งานถึงผู้สนใจและหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะโรงเรียน อบต./เทศบาล ให้เดินทางไปที่ศึกษา ดูงานการบริหารทรัพยากรฟอสซิลของ อบต. และโรงเรียนของภาคใต้ในรูปแบบพิพิธภัณฑ์และแหล่งอนุรักษ์ธรณีต่างๆ รวมทั้งท่องเที่ยวถ้ำ ถ้ำเล หาดทรายฝั่งทะเล ป่าโกงกาง ภูเขา หรือใครจะไปเที่ยวต่อที่เกาะตะรุเตา อันเป็นมรดกอาเซียน หรือที่เกาะอาดัง หลีเป๊ะ แคนขาวเล ปะการังสวย น้ำทะเลใส หาดทรายขาว ชิมอาหารสดๆ พวกหอย ปู ปลา แมงดาทะเล ก็ขอเชิญและคอยติดตามข่าวคราวนะครับ

ไม้เกินคว่ำรางวัลความสะอาด ระดับ “ดีเยี่ยม”

สถาบันวิจัยไม้กลายเป็นหินฯ ได้เข้าร่วมโครงการโคราชเมืองสะอาด (Korat Green and Clean City) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ของจังหวัดนครราชสีมา ผลการพิจารณาปรากฏว่า สถาบันผ่านเกณฑ์การประเมินความสะอาดระดับ “ดีเยี่ยม” จังหวัดจึงได้เชิญผู้อำนวยการรับมอบโล่รางวัลจากผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา ดร.วินัย บัวประดิษฐ์ ณ ห้องแกรนด์บอลรูม โรงแรมสีมาธานี จ.นครราชสีมา ในวันที่ 3 กันยายน 2556 ที่ผ่านมา

นับเป็นข่าวที่น่ายินดีและภาคภูมิใจของทุกคน ที่ร่วมกันดูแลรักษาให้พิพิธภัณฑ์มีมาตรฐานที่ดีในหลายๆ ด้าน เราพร้อมรับนักท่องเที่ยวทุกท่านค่ะ

เรื่องของซาก ที่ไม่ซ้ำซาก.....

จระเข้โบราณ โคราโตซูคัส จินตสกุลไล

โดย ดร.วิภาณุ รักใหม่

สวัสดีค่ะแฟนคอลัมน์ซากที่ไม่ซ้ำซากทุกท่าน ท่านผู้อ่านเคยสงสัยมั้ยคะว่าในยุคที่ไดโนเสาร์ครองโลกนั้น สัตว์ที่อยู่ร่วมยุคกับมันเป็นสัตว์กลุ่มไหนกันบ้าง...จระเข้ เป็นหนึ่งในนั้นค่ะ แต่มันไม่ได้สูญพันธุ์ไปพร้อมกับไดโนเสาร์เพราะดาวเคราะห์น้อยพุ่งชนโลกเมื่อ 65 ล้านปีที่แล้ว ลูกหลานของจระเข้ยังคงมีชีวิตรอดและสืบทอดเผ่าพันธุ์มาจนถึงทุกวันนี้ โดยปัจจุบันมีสัตว์จำพวกจระเข้อาศัยอยู่บนโลกเพียง 3 วงศ์ คือ จระเข้ ตะโขง และสุดท้ายคืออัลลิเกเตอร์และเคแมนค่ะ

จระเข้: ฟันล่างส่วนใหญ่ แต่ไม่ทั้งหมดมองเห็นได้ในเวลาปิดปาก

ตะโขง: จมูกยาวและเรียวยาว เวลาปิดปากจะมองเห็นฟันถี่ๆ จำนวนมาก

อัลลิเกเตอร์และเคแมน: ส่วนใหญ่มองเห็นฟันล่างเมื่อปิดปากลง

มารู้จักประวัติของจระเข้กันสักหน่อยนะคะ สัตว์กลุ่มจระเข้เป็นสัตว์เลื้อยคลานที่มีบรรพบุรุษร่วมกับเทอโรซอร์ ไดโนเสาร์และนก บรรพบุรุษที่ว่านั้นเป็นสัตว์กลุ่มที่เรียกว่าอาร์โคซอร์ (Archosaurs) ซึ่งกำเนิดขึ้นมาบนโลกตั้งแต่ยุคเพอร์เมียนตอนปลาย (ประมาณ 250 ล้านปีก่อน) หลังจากนั้นได้แยกแขนงวิวัฒนาการออกเป็น 2 สาย ในยุคจูแรสซิกตอนปลาย (ประมาณ 220 ล้านปีก่อน) โดยสายหนึ่งเป็นสัตว์กลุ่มจระเข้ ส่วนอีกสายเป็นไดโนเสาร์และนกค่ะ

สัตว์กลุ่มจระเข้ในยุคโบราณไม่ได้มีลักษณะเหมือนปัจจุบันไปเสียทั้งหมดนะคะ มันมีขนาดและรูปร่างหลากหลายกว่าค่ะ บางชนิดก็เดินด้วย 2 ขา บางชนิดเดิน 4 ขา บางชนิดขายาวเพรียวลมจนสามารถวิ่งควบได้เลยทีเดียวนะ บางชนิดกินพืช บางชนิดมีขนาดใหญ่จนล่าไดโนเสาร์มากินเป็นอาหารได้

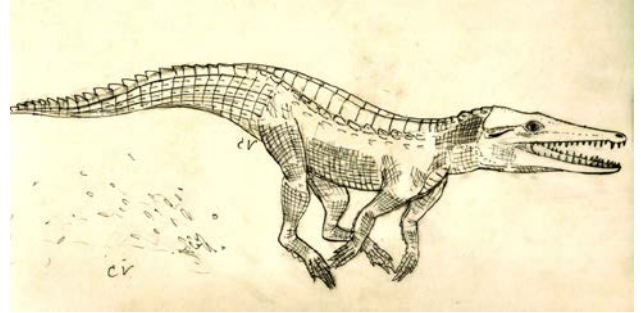
ความสามารถในหลายลักษณะของเผ่าพันธุ์จระเข้ยุคโบราณ ทำให้มันแพร่กระจายสายพันธุ์ครอบครองพื้นที่ได้กว้างขวางในยุคครีเทเชียสซึ่งเริ่มเมื่อราว 145 ล้านปีก่อน หลังจากนั้นมันยังสามารถเอาตัวรอดจากมหันตภัยที่ทำให้ไดโนเสาร์สูญพันธุ์ไปจากโลก

เป็นที่น่าภาคภูมิใจนะคะ ว่าในพื้นที่โคราชของเรา ก็พบหลักฐานความรุ่งโรจน์ของจระเข้ยุคโบราณด้วย เพราะเราพบฟอสซิลกะโหลกของจระเข้ยุคครีเทเชียสตอนปลาย (เมื่อราว 100 ล้านปีก่อน) จากพื้นที่บ้านสะพานหิน ต.สุรนารี อ.เมือง จ.นครราชสีมา วิจัยได้ว่าเป็นจระเข้ขนาดเล็ก หัวแบน ลำตัวยาวไม่เกิน 1.5 เมตร จากลักษณะฟันชี้ว่าน่าจะกินสัตว์น้ำขนาดเล็กเป็นอาหาร

จระเข้โบราณจากโคราชตัวนี้ได้รับการตั้งชื่อโดย ดร.คมศร เล่าห์ประเสริฐ จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ให้ชื่อว่า **โคราโตซูคัส จินตสกุลไล** (*Khoratosuchus jintasakuli*) โดย Khorat คือ สถานที่พบฟอสซิล และ *suchus* แปลว่า จระเข้ ส่วน *Jintasakuli* ตั้งเพื่อเป็นเกียรติแก่ ผศ.ดร.ประเทือง จินตสกุล ผู้พบฟอสซิลชิ้นนี้

กะโหลกของ โคราโตซูคัส จินตสกุลไล

ภาพจำลองของ โคราโตซูคัส จินตสกุลไล วาดภาพโดย ดร.ชวลิต วิทยานนท์

แหล่งข้อมูล

- เมื่อซาละวันครองพิภพ. เนชั่นแนลจีโอกราฟิก ฉบับภาษาไทย เดือนมีนาคม 2553.
- Lauprasert, K., Cuny, G., Thirakhuat, K. & Suteethorn, V. 2009. *Khoratosuchus jintasakuli* gen. et sp. nov., an advanced neosuchian crocodyliform from the Early Cretaceous (Aptian – Albian) of NE Thailand. In: Buffetaut, E., Cuny, G., Le Loeuff, J. & Suteethorn, V. (eds). *Late Palaeozoic and Mesozoic Ecosystems in SE Asia*. Geological Society, London, Special Publication, 315: 175-187.

ไม้นิทนา จัดสัปดาห์วันวิทยาศาสตร์ ปี 2

เมื่อวันที่ 16-18 สิงหาคม 2556 สถาบันวิจัยไม้กลายเป็นหินฯ ได้จัดกิจกรรมสัปดาห์วันวิทยาศาสตร์ ปี 2 ตอน ปฏิบัติการหัตถกรรมทำวิทยาสาสตร์ ขึ้น ณ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวของพิพิธภัณฑ์ โดยมีกิจกรรม เช่น ปฏิบัติการแบบจำลองการเกิดไม้กลายเป็นหิน และกิจกรรมนันทนาการการต่อจิ๊กซอว์ฟอสซิลเพื่อลุ้นรับของขวัญ เป็นต้น

การจัดกิจกรรมสัปดาห์วันวิทยาศาสตร์ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้เชิงปฏิบัติการและพัฒนาทักษะและกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ รวมทั้งเพื่อให้เกิดการใช้เวลาว่างอย่างมีประโยชน์ ระหว่างรอรอบเข้าชมพิพิธภัณฑ์ของนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม ทั้งนี้พบว่ากิจกรรมดังกล่าวได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

